

ÉVES JELENTÉS 2015

Vezetői összefoglaló (HU)

Összefoglalás

A biztosítás és a foglalkoztatói nyugdíjak fontos szerepet töltenek be a gazdaságban. A biztosítás – amelynek eszközei meghaladják az EU GDP-jének kétharmadát¹ – a pénzügyi szektor fontos eleme, amely a kockázatok átvállalásán és a megtakarítások mobilizálásán keresztül hozzájárul a gazdasági növekedéshez és a pénzügyi stabilitáshoz. A foglalkoztatói nyugdíjak ugyanilyen fontos szerepet töltenek be, mivel azon túl, hogy hozzájárulnak a gazdasághoz, védelmet nyújtanak a nyugdíjas kori szegénység kockázatával szemben. Az Európai Biztosítás- és Foglalkoztatónyugdíj-hatóság (EIOPA) 2011-ben jött létre független európai felügyeleti hatóságként, amelynek fő feladatai közé tartozik a pénzügyi rendszer stabilitásának támogatása, a piacok és a pénzügyi termékek átláthatóságának biztosítása, valamint a biztosítottaknak, a nyugdíjrendszer tagjainak és kedvezményezettjeinek védelme. Az EIOPA 2015-ös éves jelentése bemutatja a Hatóság fő eredményeit, és tájékoztatást ad arról, hogy az EIOPA hogyan kezeli a célkitűzéseinek elérése érdekében hozzá rendelt erőforrásokat.

Az 2015-ös éves jelentése bemutatja a Hatóság fő eredményeit a következő célok tekintetében:

- a fogyasztóvédelem megerősítése;
- a jó minőségű és jól időzített szabályozás biztosítása;
- a felügyelet konvergenciájának, következetességének és minőségének biztosítása;
- a pénzügyi stabilitás támogatása; és
- a modern és kompetens hatóságként való fejlődés.

Az éves jelentés ezenkívül arról is tájékoztat, miként használta fel az EIOPA az e célok megvalósítása érdekében hozzá rendelt forrásokat.

¹ 2014-ben megközelítőleg 70% – Forrás: Az Eurostat és az EIOPA EU-/EGT-tagállamokra vonatkozó (viszont) biztosítási statisztikái (<https://eiopa.europa.eu/financial-stability-crisis-prevention/financial-stability/statistics>)

TÁJÉKOZTATÓ DOBOZ: Az öt legfontosabb eredmény 2015-ben

- A biztosítási egységes szabálykönyv véglegesítése: a Szolvencia II. végrehajtási technikai standardjai és iránymutatásai 2. sorozatának elkészítése.
- Felügyelet ellátása: A vállalkozások felügyeletére vonatkozó, átfogó kockázatértékelésen alapuló megelőző keretrendszer új stratégiai megközelítésének létrehozása és az első tematikus felülvizsgálat a mobiltelefon-biztosításokkal kapcsolatban.
- Az alapvető kockázatmentes hozamgörbe havi megjelentetésére vonatkozó folyamat és módszertan bevezetése, amelyet a Szolvencia II. követel meg.
- Páneurópai magánnyugdíj-termék (PEPP): Az EIOPA a PEPP létrehozásának követelményeire vonatkozó konzultációs dokumentumában körvonalazta a koncepciót.
- A vagyonmérleg ellenőrzése és stresszteszt Románia biztosítási ágazatában.

A fogyasztóvédelem megerősítésére irányuló cél

A fogyasztóvédelem terén a fő fejlemény a **vállalkozások felügyeletére vonatkozó, átfogó kockázatértékelésen alapuló megelőző keretrendszer új stratégiai megközelítésének** elfogadása volt. Az üzleti kockázatok uniós szintű értékelésének központi eszköze a fogyasztói magatartás, az arányosság és az üzletvitel kialakuló kockázataira való megfelelő idejű felkészülés egységes értelmezésén és Unió-szerte a fogyasztói károk megelőzésén alapul. A stratégia központi elemei a „**tematikus felülvizsgálatok**”, amelynek keretében a Hatóság a mobiltelefon-biztosítás területén kezdeményezett és zárt le egy kísérleti projektet. Az EIOPA annak érdekében, hogy fejlessze a **biztosítási alapú befektetési termékekkel kapcsolatos beavatkozási hatásköreinek** alkalmazására irányuló kapacitását, 2015-ben mutatókat dolgozott ki, amelyek azt határozzák meg, hogy szükség van-e a Hatóság beavatkozására.

Az EIOPA-nak a biztosítási alapú befektetési termékek közvetlen és közvetítőn keresztül értékesítésével kapcsolatos összeférhetetlenség kezelésére irányuló munkáját előmozdította a Bizottságnak nyújtott technikai tanácsadás, amelyben szakpolitikai ajánlásokat fogalmazott meg a probléma azonosítására és kezelésére. Az EIOPA ágazatokon átnyúló munkát végzett a **kiemelt befektetői információk** kidolgozásában, amire a lakossági befektetési csomagtermékről, illetve biztosítási alapú befektetési termékekről (PRIIP) szóló rendelet adott megbízást. A Hatóság két nyilvános konzultációt folytatott 2015 első felében, az egyiket az információk fogyasztóbarát módon történő bemutatására szolgáló optimális sablonokról, a másikat pedig a termékkockázatok, a teljesítőképesség és a költségek kiszámítására szolgáló intézkedésekről. A kiemelt befektetői információk sablonjait is tesztelték a fogyasztókkal. Ezenkívül 2015 őszén elindították a PRIIP kiemelt befektetői információkra vonatkozó

Összefoglalás

szabályozástechnikai standardok tervezetének szövegéről szóló nyilvános konzultációt. A foglalkoztatói nyugdíjak terén az EIOPA **jelentéseket** készített az előzetes bevezetés és folyamatban lévő szakaszok során **a foglalkoztatói nyugdíjszolgáltató intézmények (IORP) költségeiről és díjairól benyújtott információkról**, valamint járulékalapú befizetéssel meghatározott (DC) nyugdíjrendszer tagjainak befektetési döntési lehetőségeiről, megvilágítva azokat a kérdéseket, amelyekkel a nyugdíjtervüket érintő hatékony döntéshozatal biztosítása érdekében foglalkozni kell.

A jó minőségű és jól időzített szabályozás biztosítására irányuló cél

Létrehozása óta az EIOPA legfontosabb eredménye a **biztosítási egységes szabálykönyv** véglegesítése volt 2015-ben. A **Szolvencia II. végrehajtási technikai standardjai és iránymutatásai 2. részének elkészítésével**, amire az irányelv 2016. januártól kezdődő következetes és egységes alkalmazásához volt szükség, a Hatóság lezárta Szolvencia II-vel kapcsolatos szabályozási menetrendjét. Ezek elkészítését követően a figyelem arra irányult, hogy a Hatóság felkészüljön a végrehajtás folyamatos ellenőrzésére és a felügyelet következetességének további erősítésére.

A Hatóság arra is felkészült, hogy egy további fontos feladatot lásson el a Szolvencia II. alapján, mégpedig az **alapvető kockázatmentes hozamgörbe** havi megjelentetését. A kockázatmentes hozamgörbe és annak kiigazításai nagymértékben meghatározzák a biztosítástechnikai tartalmaknak azt az értékét, amelyet a biztosítóknak a biztosítási és viszontbiztosítási kötelezettségeikre meg kell állapítaniuk, következésképpen meghatározzák a szavatolótőkeszükséglet fedezésére rendelkezésre álló tőke összegét.

Az EIOPA közreműködött az Európai Bizottság által **a biztosítás infrastruktúrális beruházásokkal kapcsolatos szerepéről** végzett vizsgálatában is, és megbízható kritériumokat terjesztett elő a támogatható infrastruktúrális projektek azonosítására. A támogatható infrastruktúrális projektekre irányuló beruházások kockázati tőkekövetelményeit gondosan az eltérő elbánáshoz vezető megfelelő kockázatokra hangolták. Ezen elbánás igénybevételéhez a biztosítóknak megfelelő átvilágítást kell végezniük ezen összetett és heterogén eszközosztály hatékony kockázatkezelésének részeként. Az infrastruktúrális befektetések nagyon fontosak lehetnek a biztosítási üzletág számára, mivel – hosszú távú jellegük miatt – jól illeszkedhetnek a hosszú távú kötelezettségekhez, miközben tovább diverzifikálják a portfóliót, és megteremtik egy szélesebb körű gazdaság fenntartható növekedésének alapját.

Az EIOPA a nemzetközi szinten is aktív volt, és hozzájárult a Biztosításfelügyelők Nemzetközi Szövetségének (IAIS) munkájához, hogy előrelépéseket érjenek el **az alapvető tőkeszükséglet (BCR), a magasabb veszteségviselési (HLA) követelmény és a nemzetközi tőkeszabványok (ICS)** kidolgozásában, amelyek mind az egyenlő versenyfeltételeket teremtik meg nemzetközi szinten.

A foglalkoztatói nyugdíjak oldalán előrelépés történt a szabályozás területén is **a II. foglalkoztatói nyugdíjszolgáltató intézmények (IORP)** létrehozásán keresztül. A magánnyugdíjak területén az EIOPA jelentős előrelépést ért el a tanácsadási felhívás elkészítésével (amelyet a felügyeleti tanács 2016. januárjában hagyott jóvá) és **a páneurópai magánnyugdíj-termék (PEPP)** koncepciójának kidolgozásával, megteremtve ezzel a 2. rendszer alapját. Ezzel a munkával lehetőség van az EU magánnyugdíjpiac dinamikájának a megváltoztatására, és így érdemben hozzájárulni a tőkepiaci unió létrehozásához. A piaci fejleményekről készített jelentés és **az IORP-k első uniós szintű nyilvántartása** jobb áttekintést ad a nyugdíjakkal kapcsolatos képről az EU-ban.

A felügyeleti munka konvergenciájának, következetességének és minőségének biztosítására irányuló cél

Az EIOPA-nak az egész Unióra kiterjedő felügyelet minőségének és következetességének erősítésére irányuló további erőfeszítései kétoldalú szerepvállalásokon és a nemzeti illetékes hatóságoknak az érdeklődésre számot tartó kérdésekben adott visszajelzéseken, a felügyeleti kollégiumokban való aktív részvételen, továbbá a belső modellek használatával kapcsolatban biztosított eszközökön és tanácsadáson, a képzésen, valamint az információk összegyűjtésére és megosztására szolgáló infrastruktúra és rendszerek létrehozásán keresztül valósultak meg.

2015-ben az EIOPA felügyeleti tevékenységgel foglalkozó csoportja **19 kétoldalú látogatást** tett a nemzeti illetékes hatóságoknál, visszajelzést adva a Szolvencia II. alkalmazására való felkészülésről, a kockázatértékelés keretrendszerére vonatkozó nemzeti gyakorlatokról, valamint a felügyeleti gyakorlatokról és prioritásokról. E szerepvállalással támogatta a nemzeti illetékes hatóságokat a Szolvencia II. által támogatott közös felügyeleti kultúra előtt álló azonosított akadályok rendezésében. A Felügyeleti tevékenységgel foglalkozó csoport társelnökként működött közre abban az irányítóbizottságban, amely a romániai piac több mint 80%-át kitevő **román biztosítási ágazat vagyonmérleg ellenőrzését és stressztesztjét** bonyolította le. Mindkét feladatot 2015 júliusában zárták le egy jelentés közzétételével, amely számos biztosító esetében azonosította a vagyonmérleg jelentős kiigazításait és a megfelelő prudenciális tőkemegfelelési mutatókat; ezt több felügyeleti intézkedés követte. Ez a munka hitelesnek bizonyult, és alapvető szerepe van a fogyasztóvédelem és a fogyasztói bizalom erősítésében a romániai biztosítási ágazatban.

Az EIOPA továbbra is aktívan **részt vett a felügyeleti kollégiumok munkájában és az ott folyó koordinációban**, valamint támogatta a kollégiumok működésének és vitáinak következetesebbé tételét. Az EIOPA kollégiumokkal foglalkozó csoportja hangolta össze a kollégiumok koordinációs megállapodásainak aláírását 2015-ben. A koordinációs megállapodás többek között meghatározza a kicserélendő információkra vonatkozó követelményeket, és megállapítja a tagok szerepét és felelősségi körét.

Összefoglalás

Az „egyenértékű” országokban működő biztosítói csoportok szavatolótőke-megfelelési pozícióinak értékelésével kapcsolatos közös szabályozói megközelítés érdekében az EIOPA **véleményt** tett közzé a **csoportszintű szavatolótőke-megfelelés kiszámításáról az egyenértékűséggel összefüggésben**. A vélemény számos felügyeleti gyakorlatot azonosít a megengedett szavatoló tőke csoportszintű rendelkezésre állásának értékelésével kapcsolatban, és arra törekszik, hogy biztosítsa az egységes eljárásokat és a következetes gyakorlatokat. Az EIOPA a belső modellek terén is megfelelő időben **véleményt** tett közzé a **belső modell alkalmazásának előkészítéséről**, amelyben három olyan területtel foglalkozott, ahol a különbségek a kockázatok következtelen modellezéséhez vezetnének. A vélemény fő ajánlása, hogy a nemzeti illetékes hatóságoknak meg kell követelniük azt, hogy az állampapír-kitettségek megfelelően kerüljenek figyelembe vételre a belső modellekben. Az EIOPA **21 képzési szemináriumot** tartott olyan fontos témákban, amelyeket a nemzeti illetékes hatóságokkal folytatott konzultációk során a Szolvencia II. alkalmazására való felkészülés kiemelt területeiként azonosítottak.

Az EIOPA folytatta a **felügyeleti kézikönyvvel** kapcsolatos munkát azzal a céllal, hogy kialakítsa a bevált felügyeleti gyakorlatok körét a Szolvencia II. különböző területein. 2015-ben ajánlásokat készítettek a felügyeleti szervek kockázattertelési keretrendszerének létrehozásával és olyan kulcsterületek felügyeletével kapcsolatban, mint az irányítás, a saját kockázat- és szavatolótőke-megfeleléstértékelés (ORSA), a befektetési politika, az életbiztosítások és nem életbiztosítások céltartalékképzése, valamint a csoportszintű felügyelet és a belső modellek.

Az EIOPA által a Szolvencia II. szerinti jelentéstételi követelmények harmonizálása terén végzett munka alapján létrejött az információk gyűjtésére, kezelésére, feldolgozására és megosztására szolgáló infrastruktúra. Az előkészítő szakaszban **az önálló és csoportszintű éves jelentések 1. gyűjteményét az EIOPA központi adatbázisa** készítette el. A **jelentéstételi osztályozások** további kiadásai immár **lehetővé teszik a Szolvencia II. szerinti teljes körű jelentéstételt**, és eleget tesznek az Európai Központi Bank további követelményeinek is, biztosítva, hogy az információkat megfelelő formátumban nyújtsák, továbbá csökkentve a nemzeti illetékes hatóságokra és az ágazatra háruló terheket. A jelentéstételi teher további csökkentése érdekében, különösen a kis- és középvállalkozások esetében, az EIOPA kidolgozott egy **vállalati informatikai eszközt (T4U)** is, amelyet a becslések szerint 1200 vállalkozás használt fel szerte az EU-ban.

A pénzügyi stabilitás támogatására irányuló cél

Az EIOPA továbbfejlesztette technikáit és eszközeit, hogy jobban kihasználja a rendelkezésre álló információkat a piacokon kialakuló fejleményekről és kockázatokról, annak érdekében hogy segítse a döntéshozatalt valamint a pénzügyi felügyelet munkáját. A megelőző felügyelet a kockázatokra való felkészülésen és annak biztosításán alapul, hogy előzetes intézkedéseket hoznak a kockázatok mérséklésére és megszüntetésére; a Hatóság pedig továbbra is rendelkezésre bocsátja alaptermékeit (pl. pénzügyi stabilitási jelentés és a kockázatok eredménytáblája) annak biztosítása érdekében, hogy a fő döntéshozók átfogó áttekintést kapjanak a kockázatokról és sebezhetőségekről. 2015-ben a biztosítási ágazat a kockázatok megítélése során egyre szélesebb körben fő viszonyítási pontként használta az EIOPA termékeit.

A vonatkozó rendelettel összhangban az EIOPA elvégezte a **foglalkoztatói nyugdíjak** első uniós szintű **stressztesztjét** is. A cél az volt, hogy átfogó képet kapjanak a heterogén európai foglalkoztatói nyugdíjrendszerekről, teszteljék a járadékalapú befizetéssel meghatározott (DC) rendszerek és hibrid nyugdíjrendszerek stressztűrő képességét a negatív piaci forgatókönyvekkel és a megnövekedett várható élettartammal szemben, azonosítsák a járulékalapú befizetéssel meghatározott (DC) rendszerek sebezhetőségeit, és feltárják a további felügyeleti figyelmet megkövetelő területeket. Az Európai Gazdasági Térség tizenhét olyan országa vett részt a tesztben, ahol jelentős a foglalkoztatói nyugdíj-ágazat, és eszközállománya meghaladja az 500 millió EUR-t. Az eredmények arra mutattak rá, hogy az alacsony kamatlábak elhúzódó időszaka a jövőben jelentős kihívások elé állítja a járadékalapú foglalkoztatói nyugdíjszolgáltató intézmények (IORP) stressztűrő képességét (lásd a tájékoztató dobozt).

TÁJÉKOZTATÓ DOBOZ: A foglalkoztatói nyugdíjakra vonatkozó első uniós stresszteszt eredményei

- Az alacsony kamatlábak elhúzódó időszaka a jövőben jelentős kihívások elé állítja a járadékalapú befizetéssel meghatározott (DC) foglalkoztatói nyugdíjszolgáltató intézmények (IORP) stressztűrő képességét.
- Az IORP-k stressztűrő képessége viszonylag nagyobb az élettartam növekedésével, mint a piacra negatív forgatókönyvekkel szemben.
- E sokkhatások elviselése nagyban függ a kötelezettségek megvalósítására vonatkozó időtényezőtől, valamint az egyes országokban működő hatásmérséklő és helyreállító mechanizmusoktól.
- Az alkalmazott súlyos stresszforogatókönyvek eredményei számos kockázatot és sebezhetőséget tártak fel, amelyekre az IORP-knek és a felügyeleti szerveknek megfelelő figyelmet kell fordítaniuk.

Összefoglalás

A biztosítási szektorban a továbbra is alacsony kamatlábak, amelyek még a 2014-es stresszteszt-forgatókönyvben szereplő szintnél is lejjebb süllyedtek, egyre sürgetőbbé teszik a felügyeleti fellépést és a válsághelyzetek kezelésére való felkészültséget. Erre reagálva az EIOPA **aktívan követte a stresszteszt ajánlásait** azzal, hogy felvette a kapcsolatot a nemzeti illetékes hatóságokkal, a stresszteszt ország- és csoportspecifikus eredményeire összpontosított, és növelte a válságkezelési felkészültséget. Az EIOPA egy **véleményt** is közzétett a **nemzeti illetékes hatóságok válságmegelőzési, válságkezelési és válságrendezési felkészültségének alapelveiről**. A válságmegelőzési, válságkezelési és válságrendezési keretelvek következetességének és megfelelőségének biztosítása érdekében az EIOPA 14 alapelvet dolgozott ki, amelyek esetében elvárt, hogy a nemzeti illetékes hatóságok figyelembe vegyék azokat. Ez a vélemény hozzájárul egy olyan szilárd és egybetartó rendszer létrehozásához az EU-ban, amely megakadályozza és kezeli a pénzügyi válságokat.

